

краєзнавства Херсонської ОУНБ ім. О. Гончара. Завдяки такому діалогу фахівці обмінялися інформацією щодо резервів популяризації бібліотеки, активізації соціокультурної роботи, посилення співпраці з громадою.

Таким чином, найважливішою умовою підвищення ефективності соціокультурної діяльності публічної бібліотеки є постійне розширення асортименту інноваційних культурно-мистецьких заходів, партнерська співпраця з усіма зацікавленими суб'єктами комунікаційної інфраструктури регіону, організація зворотного зв'язку з користувачами на основі проведення соціологічних досліджень щодо вивчення ступеня їх задоволеності рівнем та якістю бібліотечно-інформаційного обслуговування.

Т. В. Сидоренко

**КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК:
НОВИЙ ФОРМАТ**

T. V. Sydorenko

**CULTURAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES OF LIBRARIES:
NEW FORMAT**

Бібліотека кінця XX — початку XXI ст. функціонує в умовах нової соціально-культурної та соціально-комунікаційної реальності. Демократизація суспільного життя сприяла набуттю сучасною бібліотекою статусу соціального інституту, котрий повинен створювати умови для всестороннього розвитку користувачів, реалізації їх творчих та інтелектуальних здібностей. Тенденція 90-х років XX ст. щодо пошуку бібліотеками своїх місця, відмінності, індивідуальності, форм та методів культурно-просвітницької діяльності характерна і для XXI ст. «Сучасні бібліотеки України залишаються посередниками і провідниками в інформаційно-насиченому середовищі. Якість їхньої роботи щодо задоволення запитів, потреб залежить не просто від кількості інформації, а й від вибору зразків поведінки і розширення свідомості особистості до рівня «безмежності просторово-часового континууму»; вони є соціально-культурними організаціями».

У XX ст. використовувалися різні поняття для характеристики означеної діяльності: культурно-просвітницька робота, культурно-просвітницька діяльність, масова робота, соціокультурна діяльність.

Зазначимо, що під культурно-просвітницькою діяльністю бібліотек розуміється діяльність, спрямована на формування в людей гуманістичного світогляду і культури, моральних та етичних цінностей завдяки популяризації документних ресурсів бібліотек та найкращих надбань суспільства в галузі науки, культури, мистецтва, літератури; на задоволення та розвиток культурних потреб та інтересів як окремої особистості, так і соціуму загалом.

Основними напрямками культурно-просвітницької діяльності є: формування наукового світогляду та політичної культури, спрямованої на розвиток духовних засад особистості; формування загальної та професійної культури, орієнтованої на підвищення професіоналізму, розширення

знань з тієї чи іншої теми; моральне й естетичне виховання; національне виховання, народознавство, краєзнавство; виховання здорового способу життя, екологічне виховання тощо.

Змінюється спосіб засвоєння культури. Творчий підхід до проведення культурно-просвітницької діяльності — свідчення важливості її як провідного напрямку бібліотеки, з одного боку, та готовність працівників бібліотек різних типів і видів до її трансформації, конкурентоспроможності в її організації в новому форматі, з іншого. Отже, в сучасному суспільстві основною цінністю є оновлення, новації.

У культурно-просвітницькій діяльності бібліотек Півдня України не можна не відзначити зародження нового підходу, змісту щодо її організації: оригінальні ідеї, зміна форматів діяльності, партнерські відносини, інтерактивні форми, методи і форми з обслуговування віддаленого користувача тощо. Серед новітніх проєктів бібліотек Півдня України слід відзначити «Сімейне читання 2015» (Херсонська ОУНБ), «Вихідний день — у бібліотеці» (Миколаївська ОУНБ), «Читання між боями» (Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва), «Мультимедійна освіта» (Миколаївська науково-педагогічна бібліотека, Херсонська обласна бібліотека для дітей), інтернет-проєкт до 140-річчя заснування Херсонської ОУНБ «Ювілей моєї бібліотеки», web-проєкт для людей з особливими потребами (подається добірка найцікавіших підкатів, де вірші та книги читають відомі артисти або працівники бібліотеки) та інші, що допомагають підвищити імідж бібліотек, об'єднати інтереси і задовольнити потреби користувачів різного віку.

Зміна суспільних і культурних орієнтирів вплинула на зміст культурно-просвітницької діяльності бібліотек. Можна відзначити всі обласні бібліотеки для дітей, обласні бібліотеки для юнацтва, централізовані бібліотечні системи Півдня України, просвітницька наповненість бібліотечної роботи яких має свої особливості. Популярною є виставка як форма культурно-просвітницької діяльності бібліотек: традиційна і віртуальна, виставка-інсталяція та ін. Певних змін зазнали і такі форми роботи: літературні аукціони, музично-літературні театри, театри-імпровізації в бібліотеці, інтелектуальні казино, брейн-ринги, ток-шоу, інформдіалоги, арт-паті, літературні марафони, літературні телемости, фестивалі книги, клуби за інтересами тощо.

Мультимедійне експонування документних ресурсів сприяло виникненню буктрейлерів, літературних постерів, фотоколажів на літературну тему, бібліотечних блогів тощо. Отже, у виборі пріоритетних форм масової роботи, що наразі визначається як соціокультурна діяльність, перевага надається тим, які повною мірою можуть сприяти формуванню високо-розвиненої особистості, визначати її ціннісні орієнтири, створювати умови для спілкування і креативного розвитку, виховувати інтерес до читання.

Отже, популяризуючи документні ресурси, що накопичують досягнення людства, бібліотека сприяє поширенню знань у суспільстві й поступальному розвитку суспільства.